

MAGYAR GYÁRIPAR

A MUNKAADÓK ÉS GYÁRIPAROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

„Nekem a Balaton a riviéra”

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ

Húzóágazat a turizmus 3

NAPIREND

Fogyasztóvédelem a pult másik oldaláról 4–5

Huzavona a harminchat óra körül 5–6

FŐSZEREPLŐ

Ágazati körkép: Hogy a tudás a gyakorlatban kamatozzon 7–8

FÓKUSZBAN

Albatross Plastunion Zrt. 9

CSR-HÍREK

CSR Hungary Díj 2008 10

BRÜSSZELI HÍRADÓ

Vegyipari delegáció Brüsszelben 11

Európai Innovációs és Technológiai Intézet Budapesten. 12

Európa – a kisvállalkozások új paradicsoma 12–13

Európai munkaadói és gyáripáros-szövetségek Mariborban. 13

NEMZETKÖZI HÍREK

Aktív öregedés: Hogyan birkózzunk meg a kihívással? 14–16

Magyar foglalkoztatásbővítési stratégia. 16

MEGYEKÖRKÉP

Az MGYOSZ újabb regionális szervezete 17

GONDOLATJEL

S. Nagy Anikó: Kereskedővilág 18

Dr. Niklai Ákos,
Az MGYOSZ alelnöke

Húzóágazat a turizmus

■ A hazai turizmus gazdaságban betöltött szerepéről akkor kapunk tiszta képet, ha először áttekintjük az ágazat tavalyi adatainak összefoglalóját. 2007-ben 42,5 millió külföldi látogató járt Magyarországon. A kereskedelmi szálláshelyeken 7,3 millió kül- és belföldi vendég 20,1 millió vendégéjszakát töltött el. Ehhez jött még 3,7 millió vendégéjszaka a magánzállásokon. Az előző évhez képest a belföldi vendégéjszakák száma 3,7, a külföldi vendégéjszakáké 1,2 százalékkal nőtt. A turizmus devizabevételei 850 milliárd forint, mintegy 3,5 milliárd euró voltak.

Magyarországon a turizmus a gazdaság egyik legjelentősebb ágazatává vált, 8,8 százalékkal járul hozzá az ország GDP-jéhez, a munkahelyek 12,6 szá-

zaléka a turizmusnak köszönhető, más ágazatok élénkítésében is multiplikátor hatása révén jelentős szerepet játszik. Minden 1 forint kereslet újabb 1,7 forint termelést indukál, jelentősen javítva az ország fizetési mérlegét. Fontos tudni, hogy egy nemzetgazdasági szinten stagnáló foglalkoztatási volumen és alacsony foglalkoztatási ráta körülményei között a turizmus munkaerőigényének folyamatos növekedése (2000 és 2006 között +18,8 százalék) figyelhető meg magasan és alacsonyan képzettek vonatkozásában is.

Több év vonatkozásában jellemző trend a belföldi turizmus erőteljes növekedése, mely a jelentős szolgáltatás- (gyógy- és wellness-szállodák) és attrakcióbővítésnek, hol borral és gasztronómiával,

hol természetjárással, idén pedig vizeinkkel vezérelt erőteljes kommunikációnak, rugalmas árpolitikának, szakmai összefogásnak és az üdülési csekk sikerének köszönhető. Biztató, hogy a magyar lakosságnak csaknem a fele tervez idén belföldi utazást, és várható költségük a nyári szezonban eléri a 140 milliárd forintot.

A turisztikai bevételeknek mintegy 65 százalékát kitevő beutazó turizmusunkat egy enyhe visszaesés jellemzi 8 év távlatában, melynek fő okai: versenytársaink felzárkózása, megromlott versenyképességünk, elmaradt fejlesztések (budapesti új kongresszusi központ, repülőtéri bevezető autópálya, gyorsvasút, nemzetközi hajóállomás), az ország imázsának, vonzerejének megkopása, a szolgáltatások színvonalának helyenkénti romlása, a növekedéshez feltétlenül szükséges nemzetközi kommunikációra és marketingre fordított vállalati és állami források stagnálása, hiánya.

Míg az exporttevékenységben nem alkalmazunk áfát, így szerencsére ott nem érvényesült a 8 százalékos áfakulcsemelés versenyképesség- és jövedelmezőségromtó hatása, addig a devizatermelő beutazó turizmus vonatkozásában az európai versenytársainkhoz képest átlagosan 10 százalékkal magasabb áfa súlyos versenyhátrányt okoz, ugyanakkor jövedelmezőségromtó hatása révén ellehetetleníti a szolgáltatások minőségét befolyásoló humán és műszaki fejlesztéseket, ezzel is rontva a szolgáltatások színvonalát.

Ebben az ágazatban az erős forint súlyos károkat okoz, mert a korábbi szerződéseket miatti az áremelést nem lehet áthárítani a megrendelőkre és a vendégekre, továbbá az erős forint az egyébként is szerényre prognosztizált üzleti nyereséget felemészti, és – a magas bájárlások és adók mellett – az egész ágazat könnyen veszteségesé válik idén. Erre az ágazatra egyébként – néhány nagy szálloda és közösségi étkeztető vállalat mellett – jellemző a mikro-, kis- és középvállalatok döntő aránya.

Fontosnak tartom, hogy az ágazatban 2013-ig várható mintegy 300 milliárd forint értékű fejlesztések mellett odafigyeljünk a meglévő kapacitások jobb és hatékonyabb kihasználására, a vállalatok működőképességének fenntartására és javítására, a turizmusban rejlő előnyök és potenciál kihasználására.

Fogyasztóvédelem a pult másik oldaláról

Az Országgyűlés június 9-i ülésnapján egyszerre négy, a fogyasztókat védő törvényt is elfogadott: módosította a fogyasztóvédelmi törvényt, valamint elfogadta a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról, az élelmiszerláncok hatósági felügyeletéről, továbbá a gazdasági reklám szabályairól szóló törvényeket. A törvényjavaslatok jóváhagyását hosszú, kemény vitasorozat előzte meg, amiben az MGYOSZ gyártó és szolgáltató tagszervezetei között szoros együttműködés jött létre. A fogyasztóvédelem a vásárlók ügye, ezért a törvények és gyakorlatuk minősítése elsősorban az ő feladatuk, de a jó kereskedő és szolgáltató tudja, hogy számára a tisztességes verseny érdekében ugyanúgy fontosak ezek a jogkövetelmények. Feiner Péter, az Országos Kereskedelmi Szövetség, az MGYOSZ tagszövetségének elnöke számol be a törvénymódosításról.

■ Az Országos Kereskedelmi Szövetség a kormány 2007–2013-ra kialakított középtávú fogyasztóvédelmi politikájában meghatározott célkitűzésekkel, alapelveivel egyetértett. A fogyasztóvédelmi politika a kereskedők megítélése szerint megalapozott programot irányoz elő. E program és a frissen elfogadott törvénycsomag megalkotásában jelentős szerepet játszott az Országgyűlés fogyasztóvédelmi eseti bizottsága is. A fogyasztóvédelem erősítése nem csak az új törvényekre épül. A folyamat az uniós csatlakozással kezdődött, amikor a hazai jogrendet a közösségi követelményekhez kellett igazítani. Ennek keretében megszűnt például az a gyakorlat, hogy a vásárló és a kereskedő esetleges vitáját hatósági vizsgálat döntötte el. Újdonság volt az is, hogy a szavatosság időtartama egységesen két év lett. A szövetség már korábban támogatta a fogyasztóvédelmi felügyelőségek egységes irányítását. Erre azért is szükség volt, mivel egyes kérdésekben alaposan eltért az egyes felügyelőségek ellenőrzési gyakorlata. Egyetértett a Fogyasztóvédelmi Tanács létrehozásával is, a szakmai érdekképviseltek részvételével. Ez fontos intézménnyé válhat, természetesen a résztvevők szándékától függően. A szövetségen nem fog múlni. A fogyasztóvédelmi politika arra irányul, hogy társadalmi kérdés a vásárlók érdekeinek védelme, amiben minden szereplőnek részt kell vállalnia. A társadalmi párbeszéd eredménye lehet az etikai normák erőteljesebb érvényesítésének igénye. Az etikai normák meghatározása a civil és a szakmai szervezetek feladata. Ezért is ért egyet a szövetség a törvényben meghatározott fogyasztóvédelmi charta létrehozásával.

Új szabályok határozzák meg a bírságolás rendjét. A vállalkozások számára ez igencsak érzékeny pontja a jogalkotásnak. A kereskedők, szolgáltatók is egyetértettek azzal, hogy a vásárlók

egészségét, biztonságát veszélyeztető termékek előállítására, értékesítésére esetében a legsúlyosabb bírság is kiszabható legyen, éppen ezért nem változott a kormány eredeti javaslatában kezdeményezett rendkívül szigorú, 2 milliárd forint felső bírsághatár. A jogalkotókkal folytatott egyeztetések során sikerült elérni, hogy a bírságkiszabásban megfelelő súlyt kapjon az elkövetett vétség. Az új bírságrend lényeges eleme, hogy a 100 millió forint árbevételnél kisebb vállalkozásoknál a jogszabályok alacsonyabb felső határt rögzítenek. (Jelenleg a fogyasztóvédelmi bírságnak nincs felső határa.)

A fogyasztóvédelem egyik kulcskérdése a nyilvánosság. A fogyasztóvédelmi törvény jelenleg meghatároz egyes eseteket, amikor kötelező a jogerős határozatok nyilvánosságra hozatala. Ide tartoznak az egymillió forint feletti bírságok vagy az ismételt esetekben kiszabott büntetések. A szövetség megítélése szerint a jelenlegi nyilvánossági rend igencsak bizonytalan lábakon áll, hiszen nem sok olyan nagyvállalkozás marad egy idő után, akire ne szabnának ki egymillió bírságot előbb-utóbb. Az ismételt esetek meghatározása a jelenlegi fogyasztóvédelmi jog alapján nem ígérkezik könnyű feladatnak, talán ezért sem véletlen, hogy a hatóság ilyen esetet nem hozott még

nyilvánosságra (mi is számítson ismételt esetnek, például milyen időszakon vagy termékkörön belül). Az új szabály roppant egyszerű: a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságnak minden jogerős határozatot nyilvánosságra kell hoznia. A szövetség ezt sokkal jobb gyakorlatnak tartja, mint a jelenlegi rendet. Eddig sem töltötték a szombati bevásárlás előtti perceket izgatott háziasszonyok a számítógépek előtt, kutatva a bírságok útvesztőjében, sokkal inkább a civil és a szakmai szervezetek, valamint a sajtó feladata lesz a szemezgetés: sok kétség viszont nem férhet egy-egy eset kiragadásához, hiszen ha valakinek kétsége támad, ott a többi is. A jogalkotók és a fogyasztóvédelmi civil szervezetek szándéka a békéltető testületek erősítése. Nem vitatható, a vásárló számára megoldhatatlan feladat a sok apró, kisebb-nagyobb panasz intézése, főleg ha vitája támad a szolgáltatóval. A szövetség is egyetért azzal, hogy a békéltetés közös érdek, éppen ezért kezdeményezte, hogy a vállalkozásoknak legyen lehetőségük ellentmondani a békéltető testületek határozatainak. Erre most már lesz lehetőség azokban az esetekben, amikor csak ajánlást hoz a békéltető testület (ha a bepanaszolt vállalkozás előzetesen aláveti magát a békéltető testületi eljárásnak, akkor

kötelező határozatot hoz, ha nem, akkor csak ajánlást, amit viszont közzétesznek, ha nem hajtja végre a szolgáltató).

A szövetség is egyetértett a gyermekek és fiatalokéak fogyasztóvédelmének erősítésével, ez vitathatatlan követelmény. Célszerű lenne azonban az ellenőrzések gyakorlatának közös áttekintése a hatóságokkal annak érdekében, hogy az eljárások célravezetőbbek legyenek a vállalkozásokat indokolatlanul megtevésztő rajtaütésekkel szemben.

Jelentős fejezete a törvénycsomagnak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma. Ez a törvény az uniós irányelv alapján részletes előírásokkal korlátozza a szolgáltatókat abban, hogy megtevésszék a vásárlót. A szövetség ezekkel a követelményekkel teljes egészében egyetért.

A fogyasztóvédelem erősítése a gazdaság szereplőinek közös érdeke. A törvényalkotással nem lezárult, hanem elkezdődik egy új fejezet, hiszen az új követelményeknek érvényt is kell szerezni a gyakorlatban. A szövetség ezért is tartja fontosnak azt a párbeszédet, amely az elmúlt hónapokban kialakult a jogalkotás során, és a gyártók, valamint a kereskedők közösen léptek fel a fogyasztóvédelem erősítését segítő, célravezető megoldások érdekében.

Feiner Péter

Huzavona a harminchat óra körül

■ Az Alkotmánybíróság 15/2008. (II. 28.) AB-határozatában megállapítja, hogy a „munka törvénykönyvének az ipari és kereskedelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 1/1990. (VIII. 21.) IKM-rendelet 4. §-a, valamint annak melléklete alkotmányellenes, ezért e rendelkezéseket 2008. június 30. napjával megsemmisíti.”

Az Alkotmánybíróság a már idézett határozatával hosszú évekig tartó szakmai vita végére tett pontot. A megtámadott miniszteri rendelet fenti rendelkezése szerint a mellékletben felsorolt munkakörökben a heti törvényes munkaidő 36 óra.

Amint a rendelkezés keletkezésének időpontjából is látható, 1990-ben még a „rég” Mtk., az 1967. évi II. törvény volt hatályban. A munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény azonban úgy rendelkezik, hogy mun-

kaviszonyra vonatkozó szabály vagy a felek megállapodása a törvényes (napi nyolc-, heti negyvenórás) munkaidőnél rövidebb teljes munkaidőt is előírhat. Munkaviszonyra vonatkozó szabály a hatályos Mtk. értelmezése szerint törvény, törvényi felhatalmazás alapján egyéb jogszabály és kollektív szerződés. A megtámadott jogszabályban felsorolt munkakörök megjelölésének feltehető indoka az adott technológiai színvonalon a munkavégzés közben fellépő fokozott egészségkárosítás (expozíció) lehetősége volt. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a hatályos Mtk. rendelkezést tartalmaz arra az esetre is, amikor a munkavégzéssel jár(hat)ó fokozott egészségi kockázat miatt jogszabály vagy kollektív szerződés egyéb korlátozást is megállapíthat.

Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ipari és

kereskedelmi miniszter nem volt felhatalmazott munkaviszonyra vonatkozó szabály megalkotására, továbbá arra, hogy a hatályos rendelkezések szerint kollektív szerződést sem köthet, megállapítható, hogy a rendelkezés ellentétes a Magyar Köztársaság alkotmányának 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság követelményével, valamint az alkotmány 37. § (3) bekezdésében rögzített, a kormány tagjainak jogalkotási hatáskörét szabályozó rendelkezéssel is.

„Az Alkotmánybíróság a R. rendelkezéseinek »pro futuro« megsemmisítésénél azt vette figyelembe, hogy a rendelkezések azonnali megsemmisítése az érintett munkáltatók és munkavállalók munkaszervezésének feltételeit illetően jogbizonytalanságot okozna, s ezáltal biztosítani kívánja azt is, hogy

a jogalkotónak elegendő idő álljon rendelkezésére az alkotmányos szabályozás kialakításához.”

Az ismertetett határozattal kapcsolatban szövetségünk álláspontja a következő: amint a határozatból is nyilvánvaló, az Alkotmánybíróság a törvényesnél rövidebb munkaidő szabályozásának alkotmányosságát vizsgálta.

Ezzel kapcsolatban – álláspontunk szerint – a mellékletben részletezett munkakörökben valamennyi munkáltatónak és munkavállalónak meg kell vizsgálnia, fennállhatnak-e azok a fokozott egészségi kockázatok, amelyek a rendelet kiadása időpontjában ezen munkakörök megjelölését indokolták.

A munka világának szereplői előtt közismert, hogy az egyes egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott munkavállalók (napi, heti) expozíciós idejének korlátozásáról szóló 26/1996. (VIII. 28.) sz. NM-rendelet – elsősorban a kiadása óta eltelt több mint tíz év technológiai változásai, az európai uniós jogharmonizáció keretében megvalósult átfogó kémiai biztonsági szabályozás és egyéb körülmények miatt – kiürült.

Az OÉT Munkavédelmi Bizottságában helyet foglaló tárgyaló csoportok több hónappal ezelőtt megállapodásra jutottak abban a kérdésben, hogy a hőterhelés alatti munkavégzéssel összefüggő expozíció új szabályozást igényel.

Az expozíció új szabályozása – tekintet nélkül a munkáltató ágazati, tulajdonosi, nagyság szerinti vagy egyéb beso-

rolására, valamint összhangban az uniós szabályozásnak a gazdasági verseny szabadságáról és a munkaerő szabad áramlásáról szóló alapelvvel – csak a munkavégzéssel összefüggő fokozott egészségi kockázatok csökkentésére vagy végleges megszüntetésére terjedhet ki a nemzetgazdaság (ideértve a közszférát is) valamennyi munkahelyén. A fentiek miatt ajánlottuk valamennyi, a rendelet hatálya alá tartozó munkáltatónak és munkavállalói érdekképviselőnek, hogy a rendelkezésre álló idő alatt kétoldalú tárgyalások eredményeként a jogbiztonság követelményeinek megfelelő helyzetet hozzanak létre.

OÉT-EGYEZTETÉSEK A DÖNTÉS UTÁN

Az elmúlt hetekben az Országos Érdekegyeztető Tanács munkajogi és munkavédelmi bizottsága, valamint plenáris ülése két alkalommal foglalkozott az alkotmánybírósági döntés után kialakult helyzettel. Az OÉT munkavállalói oldala minden eszközzel arra törekedett, hogy az alkotmányellenes és technológiailag is meghaladott helyzetet – amelynek másik oldala, hogy az érintett munkavállalók szerzett jogairól van szó – fenntartsa. Ennek érdekében a munkavállalók olyan új jogszabálytervezetet terjesztettek az OÉT elé, amely változatlan formában fenntartja a jelenleg még fennálló helyzetet. Az OÉT munkajogi bizottságának és plenáris ülésének

vitájában nem volt egyértelmű, hogy a rendelet mellékletében felsorolt munkakörök és tevékenységek léteznek-e jelenleg; amennyiben igen, fennállnak-e azok a fokozott egészségi kockázatok, amelyek a rövidebb munkaidő fenntartását indokolják. Ezért a felek – munkavédelmi szakértők bevonásával – részletes szakmai vitában megállapították, hogy a rendelet mellékletében szereplő néhány munkakör már nem is létezik.

Meg kellett állapítani továbbá, hogy a vegyipar/gyógyszeripar területén a jogszabálytervezet tevékenységeket kívánna megjelölni, amelyek az egész iparágat átfogják, és nincsenek tekintettel a bekövetkezett jelentős technológiai fejlődésre.

A MUNKAVÁLLALÓK NEM BIZONYÍTANAK

A lefolytatott szakértői egyeztetéseken, valamint az OÉT június 13-án tartott plenáris ülésén a munkavállalói oldal nem tudta bizonyítani, hogy:

- a jogszabálytervezet mellékletében felsorolt munkakörökben/tevékenységi körökben olyan súlyos, az egészséget jelentősen veszélyeztető kockázatok állnának fenn, amelyek „ellenértékeként” a heti 36 órás törvényes munkaidő fenntartása indokolt; és
- azt sem tudta igazolni a munkavállalói oldal, hogy az Alkotmánybíróság határozata olyan kötelezettséget írna elő a kormány számára, amely közvetlen jogalkotási kényszerrel a változatlan helyzet fenntartását jelenti.

Az ismertetett előzmények miatt a kormány és a munkáltatói oldal azonos álláspontjával a munkavállalói jogalkotási kezdeményezést nem támogatta.

Sajnálatosnak tekintjük, hogy a munkavállalók képviselői az alkotmánybírósági határozat életbelépéséig nyitva álló határidőt értelmetlen viták kikényszerítésére használták ahelyett, hogy az érintett munkavállalóknak részletesen elmagyarázták volna, hogy tizennyolc évig fenntartott szerzett jogaik megszűnnek, munkaszerződéseiket módosítani kell azzal együtt, hogy munkavégzésük közben egészségük nem károsodik inkább, mint azon társaiké, akik jelenleg is heti negyven óra törvényes munkaidőben dolgoznak.

Dr. Nosztrai Judit

Ágazati körkép: Hogy a tudás a gyakorlatban kamatozzon

Az informatika évek óta Magyarország húzóágazata, helyzete, fejlettsége nagymértékben befolyásolja a gazdaság versenyképességét. Az ágazat helyzetéről Gögge Péter, az IVSZ, az MGYOSZ tagszervezetének leköszönő főtájkára áprilisban adott tájékoztatót.

– Az IVSZ szerint egy ország sikere, a globális versenyben való helytállása ma már attól függ, mennyire veszi komolyan az információtechnológiát, az infokommunikációt, az internetet. Magyarország e tekintetben hol tart? Milyen tendenciák mutatkoznak?

– Véleményem szerint az állam sokat tett azért, hogy az információtechnológia infrastruktúrája kialakuljon Magyarországon. A kérdés az, ahhoz, hogy az egész országban mindenkire eljusson például az internet, mit kell még tenni. A megoldást nem csak a kormánytól kell várni, ennek a területnek ugyanis csak az egyik szereplője a kormány, a másik a piac, és van még egy harmadik, nem kevésbé fontos szereplő, a civil szféra. A Gazdasági és Közlekedési Minisztériumnak van például eMagyarország Programja, amely azt célozza, hogy az egész országban minden állampolgár hozzáférjen a világháléhoz. A program nemcsak arra törekszik, hogy egymástól elszigetelt e-pontok legyenek elérhetőek, hanem arra is, hogy az egész országot lefedje az e-hálózat, a közösségi hozzáférési pontok és szolgáltatások. De nemcsak a GKM-nek van ilyen programja, hanem a MEH, az OKM, az FVM és az SZMM is indított hasonló kezdeményezéseket, és tudásunk szerint ezeket a programokat össze is hangolják a tárcaközi egyeztetés során. Az IVSZ ugyancsak részt vesz ebben a munkában, és tudásunk legjavát tesszük bele.

– Mennyire veszi figyelembe a kormányzat a civil szervezetek véleményét?

– Azt gondolom, hogy komolyan vesznek bennünket, egyre gyakrabban keresik a párbeszédet, a közös utat. Az IVSZ-ben rengeteg tudás halmozódott fel, rengeteg jó szakember van nálunk, akiknek a szakértelmére szükség van.

Sokszor hívnak bennünket különböző kormányzati, parlamenti, törvény-előkészítési munkára, ahol kikérik a véleményünket. Szeretném megemlíteni például az Inforumot, az Informatikai Érdekegyeztető Fórumot, amelynek alapító tagja az IVSZ. Ennek egyik célja a digitális esélyegyenlőség megteremtése. Az Inforum más civil szervezetekkel együtt felismerte, hogy az elektronikus befogadás stratégiai kérdéssé vált. A parlament gazdasági és informatikai albizottság elé vitte a témát, és ennek nyomán létrejött egy ötpárti egyezség e civil mozgalom támogatásáról.

– Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium idején egyszerűbb volt tárgyalni?

– Naivítás azt gondolni, hogy az IHM-ben futott össze minden információ és

döntés. Az IHM valójában két témában volt ténylegesen kompetens: a távközlésben és a vidéki infrastruktúra megteremtésének az ügyében. A központi kormányzati infrastruktúrát minden esetben a MEH koordinálta, mint ahogyan ma is. Első ránézésre talán egyszerűbbnek tűnt, hogy csak egy minisztériummal kellett tárgyalni, ám a gyakorlat erre rácsáfolt. Szerintem sokkal jobb, hogy a szaktárcák a saját programjaikkal foglalkoznak, amiket aztán persze koordinálni kell. Ezt az összehangolást pedig célszerű már egy külön bizottságban, akár egy minisztériumban elvégezni. Ha minisztériumról lenne szó, akkor érdemes lenne egy informatikai és közigazgatási minisztériumot létesíteni, mint csak egy informatikait. Az informatika ugyanis önmagában semmi, csak egy eszköz. Tudni kell, hogy mire akarjuk használni, mi az elérendő cél. A közigazgatás esetében nyilván az ügyintézési folyamatok egyszerűsítése, áttekinthetősége, és nem utolsósorban a gazdálkodás áttekinthetősége. Ehhez pedig nem elég informatikául tudni, a közigazgatás nyelvén, az igazgatásszervezéshez is érteni kell. Ez minden szereplő számára kihívás.

– Az IVSZ azt állítja, hogy: Magyarország válaszúthoz érkezett. Vagy felismerjük az IT-szektor fontosságát és jelentőségét mind az ország, mind pedig az egyén számára, és ennek megfelelően az IT-szektor elnyeri méltó helyét nemcsak a kormányzati programokban, hanem az átlagemberek fejében, vagy pedig lemaradunk a versenyben?

– Azt gondolom, hogy Magyarország nem szeretne lemaradni. Mindenki keresi annak a módját, hogy hogyan lehetne fejlődni, hogyan lehetne előrelép-

ni. Egenrangú tagja kívánunk lenni az EU-nak. Az IT-szektor fontosságát ország szinten biztosan felismerték, de az állampolgárok bizonyos része még nem. A szektor fontosságát a piaci szereplők ismerték egyértelműen fel, akik a versenyképességüket szeretnék vele növelni. A kormányzatban már nem ennyire egyértelmű a helyzet. A hivatalnokokat meg kell tanítani arra, hogy mire is lehet használni az informatikát, ami lassú folyamat. Az embereknek a számítástechnika alkalmazása nem magától értetődő dolog, sokakat rá kell vezetni a használat előnyeire, akár úgy is, hogy bizonyos piaci szereplőkre nyomást gyakorolnak. Az OEP kezdeményezésére például a kórházak csak akkor kapják meg a támogatást, ha elektronikusan nyújtják be havi elszámolásukat, beszámolójukat a diagnózisról, a kezelésekről stb. A kórházak tehát informatikai rendszereket kezdtek bevezetni, amitől persze egyáltalán nem voltak boldogok, de elindultak ezen az úton. A másik oldalon viszont az OEP-nek egyre pontosabb és naprakész a rálátása a kórházak gazdálkodására. Az állampolgárok IT-használati szokásait az elérhető szolgáltatások, így például e-kormányzati szolgáltatások vagy más kényelmi, akár szórakoztató tartalmak befolyásolhatják. Gondoljunk csak arra, hogy mennyivel könnyebb, gyorsabb és olcsóbb lehet elektronikus úton hivatali ügyeket intézni – például jogosítványt hosszabbítani vagy adót bevallani – vagy bankolni. De ma ze-

nét hallgatni vagy filmet nézni is lehet interneten keresztül. A cégek számára pedig olyan vonzó szolgáltatások tehetik hasznossá, sőt nélkülözhetetlenné az IT-t, mint a vállalatirányítási vagy ügyviteli megoldások.

– A politikai és döntéshozó elit felismerte-e, hogy választás előtt állunk, és mit tesznek?

– Nem hiszem, hogy ez választás, sokkal inkább kényszerpálya. Ha nem ezen az úton megyünk, akkor nem fogunk megfelelő tempóban fejlődni és lemaradunk. Természetesen nem gondolom, hogy minden országnak egyformán ugyanazt a fejlődési pályát kell befutni. Más országok tapasztalataiból is kell tanulni. Jó példa lehet erre az euró közelgő bevezetése. Meg kell nézni, hogy milyen technológiai változásokra kell felkészülnünk. Mi abban az előnyös helyzetben vagyunk, hogy hasznosíthatjuk a máltaiak vagy a szlovénok euróval kapcsolatos tapasztalatait. A GKM felkérte sok más szervezet mellett az IVSZ-t is, hogy vegyen részt az euró bevezetésének előkészítésében. A kormányzat felismerte, hogy az informatikát lehet, sőt kell használnia (pl. pénztárgépek átalítása, bérszámfejtő vagy gazdálkodási szoftverek átírása során). Az informatika már részévé vált a mindennapi életünknek az üzleti szférában éppúgy, mint az állami szférában.

– Mit tesz az IVSZ annak érdekében, hogy helyes irányba induljon el az ország?

– Nem hiszem, hogy el kell indulni. A vonat már megy. Most rajtunk a sor, hogy közösen is végrehajtsuk a már közösen elfogadott terveket. Inkább az fontos, hogy az IVSZ mit tud tenni, hogy az a vonat minél jobban menjen! A fent már említett nemzeti euróbevezetési bizottság egyik albizottságán túl például a Közigazgatási Informatikai Bizottságban (KIB), amit a MEH állított fel, vagy a közigazgatási reformok összehangolását végző bizottságban aktívan közreműködünk, véleményünket kifejthetjük. Utóbbi egyik témája volt a közbeszerzések átláthatóbbá, egyszerűbbé és ezáltal olcsóbbá tétele. Sok civil szervezettel együtt dolgozunk az informatikai irástudatlanság felszámolásán. Létrehoztunk egy innovációs, valamint egy exportképesség-növelési programot is.

– Az IVSZ az elmúlt években a gazdasági élet meghatározó szereplőjévé vált. Véleményére odafigyelnek, és a célja, hogy a tanácsait megfogadják a gazdasági és kormányzati döntéshozók.

– Szakembereink révén a minisztériumok, a hatóságok rendszeresen vonnak be minket, kérik ki szakmai véleményünket. Például az Egészségügyi Minisztérium tavaly elküldte az informatikai stratégiáját, és kérte annak véleményezését. Ugyancsak konzultál velünk a GKM az elektronikus árlejtés, a közbeszerzés elektronizálása ügyében, amelyet idén kívánnak bevezetni.

(Forrás: IT pages)

Albatross Plastunion Zrt.

Új taggal erősödött az MGYOSZ Szolnok megyei szövetsége. A cég tevékenységéről Nyáry László, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetségének főtitkára tudósított.

■ Az Albatross Plastunion Zrt. egyedi profilja biztosította azt, hogy alapítása óta folyamatosan növekedő cég lehessen. A vállalat egyre inkább exportorientált, és jó együttműködést alakított ki jelentős külföldi partnerekkel.

A kunszentmártoni Albatross Plastunion a BVM Beton- és Vasbetonipari Művek kunszentmártoni gyárának megvásárlásával jött létre.

A tulajdonosok a műanyagiparban, ezen belül is az agrofólia-gyártásban láttak fantáziát, de ha már megvolt a másfajta gyártókapacitás is, úgy gondolták, hogy megtartják. Így alapították a Tradeplast Kft., az acélszerkezetek, és az Uniplast Kft., a műanyag termékek előállítására szakosodott céget.

A két jogelőd cégből jött létre 2004-ben az Albatross Plastunion Zrt., amely a jogelőd cégek kezdeti 21 milliós bevételéhez képest mára évi 5,8 milliárd forintot tud felmutatni, úgy, hogy az eredeti 50 fős dolgozói létszámot 300 fölé emelte.

A cég termelési skálája a műanyag-feldolgozáson belül felöleli a mezőgazdasági célra előállított agrofóliák gyártását 16 m szélességig. A PP és PE zsákok gyártását talpas, talpas-szelepes kivitelben, modern nyomdatechnológiával nyomtatva, elsősorban élelmiszer-ipari, takarmányozási és mezőgazdasági termékek csomagolására, raschel zsákok és raschel háló előállítását zöldségek, gyümölcsök csomagolására. Továbbá modern csomagolóberendezésekhez gyártott FFS redőstőmlővel szolgálja ki a granulátum- és műtrágyagyárakat.

Acélszerkezet-gyártás tekintetében a termelés elsősorban a hegesztett acélszerkezetek gyártását, ezen belül is nehézszerkezetek gyártását, ezen belül is nehézszerkezetek gyártását, ezen belül is nehézszerkezetek gyártását jelenti. A termelés 95 százaléka nagy nyugat-európai megrendelők kiszolgálását jelenti.

Annak ellenére, hogy ipari gyártócégről van szó, az Albatross Plastunion Zrt. nagy figyelmet fordít a környezetvéde-

lemre. Főként a hatékonyság növelésével próbálják csökkenteni a környezet terhelését.

A cég filozófiája az, hogy mindenkor megpróbál alkalmazkodni a törvényi és piaci feltételekhez. „Megpróbáljuk még a negatív dolgokban is megtalálni a számunkra kedvezőt.”

A cég ezért is tud optimistán a jövőbe tekinteni. A jövőbeni tervek között azal számol a zrt., hogy fokozatosan megváltozik a profiljuk, és egyre nagyobb figyelmet fordíthatnak a nagy megrendeléseket hozó acélszerkezet-gyártásra. Tevékenységeik között egyelőre még a műanyagipar dominál 55 százalékban, ám a vezetés úgy látja, az acélszerkezet-gyártásban végrehajtott fejlesztésekkel lehet nagyobb eredményt elérni. A cég 2008-ra már 6 milliárd forintot meghaladó bevételt tervez. Öt éven belül pedig szeretne megerősödni a német piacon, betörni a francia piacra és 75 százalékkal megnövelni exportárbevételét.

CSR Hungary Díj 2008

– több mint hírverés –

A CSR Hungary konferencia és a díj fővédnöke:

Sólyom László köztársasági elnök

2006-ban indult a CSR Hungary évi konferenciasorozata, melynek szakmai színvonala, sajtóvisszhangja pozitív folyamatokat generált. Ma már a konferencia az év legnagyobb C(S)R-fóruma, ahol cégvezető, kommunikációs vezető, kutató, hallgató cserélheti ki tapasztalatait.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a jövő vezető generációja is bekapcsolódjon ebbe a folyamatba, és egy hallgató mire döntéshozóvá válik, természetes legyen számára a Corporate Responsibility, ezért – mint ahogy az utóbbi két évben – ebben az évben is térítésmentes belépést biztosítunk a Corvinus Egyetem és a Budapesti Gazdasági Főiskola hallgatóinak, ill. az együttműködő szakmai és civil szervezetek képviselőinek.

Megérett az idő arra is, hogy a rendezvényhez presztízsértékű díjat is kapcsoljunk, és megalapítsuk a CSR Hungary Díjat különböző kategóriákban. Magyarországon elsőként alapítva önálló C(S)R díjat.

A rendezvény eddigi eredményei

Idén immár harmadik alkalommal kerül sor a rendezvényre, mely eddig telt házas volt.

Honlap: www.csrhungary.eu

A szervező Atlantis Press működteti 2007 márciusától a népszerű CR Szerda klubestesorozatot. Stratégiai együttműkö-

dést alakított ki a nemzetközi hálózat részeként Magyarországon is jelen lévő AIESEC-kel is, mely a jövő gazdasági döntéshozóit tömöríti. Így az új generációs vezetői réteg kultúrájának szerves részévé válhat a társadalmi felelősségvállalás. Mindemellett a stakeholder megoldásokra specializálódott CSR Matrix tanácsadói profil, valamint az Origoval közös C(S)R-oldal is Origo-Üzleti etika néven az Atlantis égisze alá tartozik.

Miért alapítunk CSR Hungary Díjat?

Trendivé vált az utóbbi három év alatt Magyarországon is a Corporate Responsibility/társadalmi felelősségvállalás. A „trendiség” itt azt jelzi, hogy jó néhány esetben csak reggel 8-tól délután ötig tart a CR/CSR felvállalása. Itt az ideje tehát, hogy a mennyiségi, jól propagálható mutatók helyett a minőségi mutatók kerüljenek előtérbe, azaz a médiában való szereplések, „kényszerjelentések” és a marketingfogások helyett a CR-mérték az érték legyen. A könnyebb út helyett tanuljunk meg a „mélységeket” is!

A díj célja

Széles körű publicitást adni a kiemelkedő egyéni és céges CR/Corporate Responsibility/társadalmi felelősségvállalás teljesítménynek, amely növeli a cég reputációját és ezáltal üzleti értékét is nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is. Példát mutatva nemcsak a mostani, hanem a leendő gazdasági döntéshozók felé is. A díjjal idővel olyan érték- és normarendszert teremteni Magyarországon, mely a kultúránk részévé válhat. A Corporate Responsibility a cégek esetében menedzsment-rendszert jelent, nem leszűkítve a kommunikációra a fogalmat.

A (térítésmentes) pályázatokat bíráló bizottság összetételét tekintve arra törekedtünk, hogy a gyakorlati üzleti életben, menedzsmentrendszerben is jártas tekintélyes szakemberek több területről, több szempontból tudják megközelíteni a társadalmi felelősségvállalást. Sok esetben nemzetközi tapasztalatokkal is párosul az adott terület szakmai tudása. A pályázatok elbírálásában részt vesz többek között dr. Angyal Ádám egyetemi tanár, dr. Futó Péter, az MGYOSZ elnöke, dr. Kupa Mihály volt pénzügyminiszter is.

Használja ki a lehetőséget! Pályázzon Ön is!

Takács Júlia
Atlantis Press
ügyvezető igazgató
A CSR Hungary alapítója

Kattintson! www.csrhungary.eu

Ha valamilyen oknál fogva nem szeretne pályázni, de a CSR Hungary 2008 (2008. október 30., Európa Konferencia Központ) konferencián szeretne részt venni, akkor regisztráljon itt!

Vegyipari delegáció Brüsszelben

■ A társadalmi párbeszéd európai minitáit követő hazai egyeztetési folyamatokban is nagy fontosságot kap az ágazati párbeszéd, ahol az egyes ágazatok munkaadói és munkavállalói közösen vitatják meg az ipar működését érintő problémákat és kötnék országos szintű megállapodásokat. Az MGYOSZ fontosnak tartja, hogy a párbeszéd résztvevői, amelynek munkaadói szereplői szinte minden ágazatban az MGYOSZ tagszervezetei, a nemzetközi és európai példák ismeretével is gazdagodva végez-

zék munkájukat. Ezért az MGYOSZ Brüsszeli Irodája és a Társadalmi Párbeszéd Központ ágazati párbeszéd főosztálya immár harmadik éve működik együtt sikeresen az ágazati munkabizottságok brüsszeli tanulmányútjának megvalósításában. Június elején a Vegyipari Ágazati Bizottság munkavállalói képviselői vettek részt egy háromnapos szakmai látogatáson Székely Tamás VDSZ-alenök vezetésével (a Vegyipari Dolgozók Szakszervezete, a Gyógyszeripari/Alumíniumipari és Gumiipari

Szakszervezeti Szövetség képviselői). A delegáció előadásokat hallgatott az európai szintű ágazati képviselői kérdéseiről, betekintést kapott a magyar képviselői irodák, a magyar kormány állandó képviselőiténak, valamint az Európai Parlament munkájába. Az európai és belga partnerszervezetekkel való tárgyalások középpontjában a vegyi anyagok használatához kapcsolódó munkahelyi egészség és biztonsági jogszabályok, a REACH-szabályozás végrehajtásának munkavállalókra gyakorolt hatásai szerepeltek.

Továbbra is az IVSZ képviseli a kelet-európai régiót az EICTA vezetőségében

■ A legnagyobb európai infokommunikációs szövetség, az EICTA május 21-i közgyűlésén a 20 tagú, a szövetség tagvállalatainak és tagszervezeteinek vezetőiből álló elnökség megválasztása során Kátai Szabolcsot, az IVSZ, az MGYOSZ tagszervezetének egyik alelnökét az EICTA vezetőségébe választották. Kátai Szabolcs a második legtöbb

szavazatot kapott jelölt és immár EICTA-elnökségi tag képviseli a továbbiakban a Kovács Zoltán (az IVSZ tiszteletbeli elnöke) által két évig vitt területet. Feladata lesz az új tagállamok IKT- (információs és kommunikációs technológia) szövetségeinek támogatása, az aktivitás növelése, érdekeik képviselete, valamint az innováció fejlesztése.

Európai Innovációs és Technológiai Intézet Budapesten

2008. június 18-án megszületett a döntés, miszerint Budapesten jöhet létre az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT). Magyarország először 2005-ben jelezte hivatalosan az Európai Bizottságnak, hogy szívesen otthont adna a létesülő új intézetnek, mely az egyesült államokbeli MIT (Massachusetts Institute of Technology) mintájára az európai innováció fellegvárává hivatott válni.

■ Az EU-tagállamok szakminiszteri szinten először május 29-én vitatták meg, hogy melyik város adjon otthont az Európai Innovációs és Technológiai Intézetnek. Többségük támogatta azt az álláspontot, hogy az EIT egy új tagállamban kapjon helyet. Ezzel a németországi Jena, a Barcelona melletti Sant Cugat del Vallès, illetve a Béccsel közösen pályázó Pozsony sorsa megpecsételődött. Budapest mellett a lengyelországi Wroclaw maradt versenyben. A magyar pályázat mellett szólt a magyar szürkeállomány tudományos teljesítményének elismerése, a főváros kiterjedt, széles campushálózata, központi geopolitikai elhelyezkedése és könnyű megközelíthetősége is. Az egyeztetésen egyedül a lengyel küldöttség nem adta voksát Budapestre. Az egyhangú döntést végül az Európai állam- és kormányfők júniusi tanácsulása hozta meg.

Az EIT célja a felsőoktatási, kutatási és fejlesztési tevékenységek összehangolásával hozzásegíteni az Európai Uniót ahhoz, hogy behozza lemaradását az Egyesült Államokkal és Japánnal szemben az innováció terén. Ennek érdekében az EIT tudományos és innovációs társulások keretében az egyetemek, kutatóintézetek és vállalatok partnerségén alapuló hálózatokat szervez. Az EIT tevékenységét egy 18 tagú testület irányítja majd, összetételére az előkészítő bizottság tesz javaslatot.

Az EIT működésének finanszírozását a közösségi költségvetés 2013-ig 308,7 millió euróval és magánforrások bevonásával fogja biztosítani. Annak ellenére, hogy a székhely viszonylag kisméretű uniós intézmény lesz, az úgynevezett tudás- és innovációs társulások (KIC-ek) munkáján keresztül összefogni hivatott a teljes európai

innovációs tevékenységet. A szakmai munkát végző KIC-ekből 2013-ig valószínűleg három működik majd: a klímaváltozás, az energia és várhatóan az infokommunikáció területén.

A Magyar Innovációs Szövetség (MISZ) az EIT tevékenységébe való magyar bekapcsolódás koncepciójáról, megvalósítási lehetőségeiről és feladatairól szóló kormány-előterjesztésről tavaly megjelentetett állásfoglalásában is támogatásáról biztosította a projektet. A MISZ hangsúlyozta, hogy az intézmény hazai elhelyezése nagyon sok szálon segítené a hazai innovációt, és hozzájárulna a tudományos-ipari konzorciumok létrejöttéhez, amelyek hosszú távon nemcsak az ország imázsát javíthatják, hanem hozzájárulhatnak ahhoz az itthon mostanában túlságosan „ridegen” építkező (csak az elnyerendő pénz tekintő, de a „fringe benefit”-eket végképp hanyagoló) együttműködések eljussanak – a bizalmi légkör megteremtésével – egy magasabb szintű integrációhoz.

A szövetség üdvözlöi az EIT helyszínéről szóló döntést, hiszen fontos kitörési pontja lehet a magyar K+F és innovációs politikának is, méltó rangra emeli a magyar szellemi tőkét. Ugyanakkor dr. Szabó Gábor, a szövetség elnöke figyelmeztet, az intézet ugyan budapesti helyszínen, de mint EU-ügynökség fog működni, és feladata az európai innovációs politika segítése, ezért nem engedhetjük meg, hogy a mindennapi politika eszközül használja.

„Magyarország számára kiváló imázsjavító és kommunikációs lehetőséget teremt az intézet, és hosszú távon is érdekeinket szolgálja. A »felnövekedés« mércéje, hogyan tudunk élni vele.”

EURÓPA – A KISVÁLLALKOZÁSOK ÚJ PARADICSOMA

■ Az elmúlt évtizedben az Európai Unió sikeresen alakított ki egy olyan belső határok nélküli térséget, amelyen belül megvalósul az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása. Létrejött az európai belső piac, azonban nem lett még homogén. Az uniós vállalkozáspolitikáért és iparért felelős biztos a homogén piac létrehozását és a kisvállalkozások támogatását tűzte ki célul. Az Európai

Bizottság felismerte, hogy a kis- és középvállalkozásoknak kötelező erővel rendelkező szabályozásra van szükségük, és januárban mutatta be az erre vonatkozó szabályozás tervezetét, az úgynevezett európai kisvállalkozási chartát, amelyet várhatóan még idén elfogadnak.

Mire számíthatunk az új vállalkozástámogatási jogszabálycsomag kapcsán? – erre a kérdésre kerestük a választ az elmúlt

hónapban az Európai Parlamentben megrendezett vacsorán mi, tízen képviselők, az Európai Parlament kkv-munkacsoportjának tagjai, valamint Günter Verheugen biztos és kabinetje, akik nagymértékben támaszkodnak a véleményünkre és munkánkra.

Mire számíthatunk az új vállalkozástámogatási jogszabálycsomag kapcsán? Nevezzük nevén: az európai kisvállalkozási törvény – Small Business Act, SBA – forradalmi újításokat nem tervez bevezetni, az eddig hangsúlyozott és megismert politikai és szabályozói eszközök következetes alkalmazásával azonban így is képes lehet arra, hogy alapjaiban megváltoztassa az európai vállalkozások gazdasági környezetét.

Az SBA elsődleges feladata a Think Small First/Gondolkozz először kicsiben! elv általánossá és kötelezővé tétele. Tartalma szerint a jogi normákat és politikai programokat a kkv-k sajátos szempontjaira tekintettel kell elfogadni: érthető, átlátható, könnyen alkalmazható szabályokat kell alkotni, amelyek végrehajtása is a fenti alapelvre figyelemmel történik majd.

A „Gondolkozz először kicsiben!” irányelv közös elvek és politikai napirend meghatározása során valósul meg, ezeket pedig konkrét programok követik: az SBA a Bizottság és a tagállamok számára is kb. 40-40, a kkv-khoz kapcsolódó kötelezettséget ír elő.

Ezek a kötelezettségek igen sokrétűek: technikai, szervezeti eljárási és anyagi feladatokat is tartalmaznak. A tagállamok és az unió jogalkotási mechanizmusait újra kell tervezni, hogy abban a kkv-k szempontjai érvényesülhessenek: a jogszabály-előkészítésbe kötelezően be kell építeni egy kkv-szempontú hatásvizsgálatot, módosítani kell a közbeszerzési és társaságalkotási szabályokat, felülvizsgálni

pedig a megfelelő, a jelenleginél bátrabb finanszírozás kialakítására.

Az SBA bevezetését a Bizottság néhány egyéb, a kkv-kat támogató – jogi természetűket és hatásukat tekintve igen változatos – szabállyal kívánja támogatni. Az európai magánvállalati törvény az unión belüli határon átnyúló gazdasági tevékenységet szabadítja fel, a számlázási szabályok egyszerűsítése és a késedelmes fizetésekről szóló irányelv módosítására pedig a kkv-k adminisztratív terheinek csökkenését és fizetőképességének megtartását célozza. A kkv-kra vonatkozó új versenyjogi csoportmentesítési kategória bevezetésétől azt várja a Bizottság, hogy leegyszerűsíti a tagállami támogatások nyújtását és növeli azok hatékonyságát.

Azt gondolom, a szabályozás érdemi lépés az európai kis- és középvállalkozások fejlődése, „helyzetbe hozása” szempontjából. Az Európai Bizottság a nyári hónapokban lezárja az előzetes konzultációs folyamatot, és ősszel betereszti a javaslatot az Európai Parlament elé, ahol reményeim szerint bizottságomban várhatóan én leszek a téma felelőse.

*Herczog Edit,
európai parlamenti képviselő (MSZP)*

Európai munkaadói és gyáriparos-szövetségek Mariborban

A hagyományokhoz híven, az EU soros elnökségét vivő tagországban került sor június 13-án a BusinessEurope e félévi elnökségi ülésére (Council of Presidents) a szlovéniai Mariborban. A találkozó házigazdája a Szlovén Munkaadói Szövetség (ZDS) volt.

■ A ljubljana EU–USA-csúccsal egy időben tartott és az európai munkaadói szervezetek legfelsőbb vezetőiből álló grémium megvitatta az európai gazdaság helyzetét, véleményt cserélt az amerikai választások előtt lezárandó multilaterális gazdasági és kereskedelmi megállapodások jelenlegi helyzetéről, egyeztetette az Európai Bizottság júliusban megjelenésre tervezett szociális intézkedéscsomagjának munkaadókra vonatkozó várható elemeit, és jóváhagyta a sok vitán keresztülment, az uniós klímacsomag üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó közös munkaadói állásfoglalás-tervezetet. Az európai munkaadói szervezetek vezetői nyilatkozatot fogalmaztak meg a június 12-ei ír népszavazás kimenetelére vonatkozóan, melyen az ír szavazók több mint

fele utasította el a lisszaboni szerződés ratifikálását. Az ülést követő sajtónyilatkozat megfogalmazásában az európai üzleti közösség szereplői úgy vélték, hogy az európai üzleti világ nem rekedhet meg egy újabb intézményi válságban, a vállalkozások és az uniós állampolgárok számára egyaránt meglévő kihívásokat nem lehet félretenni. A ratifikációs folyamatnak ezért folytatódnia kell.

Az MGYOSZ képviseletében dr. Vadász Péter társelnök és Wimmer István főtítkárral vettek részt. A találkozó záróaktusként az MGYOSZ-vezetők tájékoztatták a résztvevőket Budapestnek az Európai Technológiai Intézet befogadására beadott pályázatáról, melyre a várakozások szerint pozitív választ hozott a június 18-ai európai tanácsülés.

A Brüsszeli Híradó összeállítást készíti:
Lótos Adrienn állandó képviselő

MGYOSZ Brüsszeli Iroda
La Valette
289, Avenue d'Auderghem
B-1040 Brussels
Tel./fax: (+32) 2 648 09 38
E-mail: info@mgyosz.be

Aktív öregedés:

Hogyan birkózzunk meg a kihívással?

Hat kelet-közép-európai munkaadói és gyáriparos-szövetség közös állásfoglalása

A demográfiai öregedés következtében egy általános és vitathatatlan jelenség figyelhető meg hamarosan Európa-szerte: a foglalkoztatottak egyre nagyobb hányadát az idősebb munkavállalók fogják alkotni. A gazdasági növekedés a népesség öregedésével csökkenni fog, mivel egyre kisebb lesz a munkaképes korú állampolgárok aránya. Az 55 és 64 év közötti korosztály foglalkoztatási arányának növelése, illetve a munkaerőpiacról való kilépésük késleltetése így a lisszaboni stratégia lényeges elemei.

■ A stockholmi Európa Tanács elfogadta, hogy az 55 és 64 közötti korosztály foglalkoztatottsági aránya 2010-re 50 százalékra nőjön. A 33 és 45 százalékos rátákkal egyik közép-európai ország sem közelíti meg az 50 százalékos küszöbértéket. A barcelonai Európai Tanács ülésén azt a célt tűzték ki maguk elé a tagországok képviselői, hogy a munkaerőpiacról való kilépés korhatára öt évvel, 2010-re 65-re emelkedjen. Országainkban ez a szám 59 és 61 között van, így igen távol állunk attól a céltől, amit két éven belül kellene elérnünk. Vállalatainknak hamarabb kell felkészülniük az idősödő munkaerő által keltett kihívásra, mint nyugat-európai társaiknak, hiszen az új tagállamok fokozottabban szembesülnek a demográfiai változással az alacsony születési ráták, valamint a nettó emigráció következtében jelentkező

csökkenő népesség miatt. A hat kelet-közép-európai munkaadói és gyáriparos-szövetség közösen dolgozik egy az EU által finanszírozott projektben a lehetőségek és akadályok felkutatásán annak érdekében, hogy minél több idősebb munkavállaló vegyen részt a munkaerőpiacon. 2007-ben egy felmérést végeztünk tagvállalataink között, melyben 1300 – összesen több mint 630 000 embert foglalkoztató – vállalat vett részt.

A VÁLLALATOK TISZTÁBAN VANNAK AZ IDŐSÖDŐ MUNKAERŐ PROBLÉMÁJÁVAL

Cégeink, különösen azok a nagyvállalatok, amelyek nagyszámú idősebb munkaerőt alkalmaznak, igencsak tisztában vannak azzal, hogy az idősebb

emberek a jövőben nagyobb szerepet fognak játszani a munkaerőpiacon. Az 5 százaléknál több idősebb munkavállalót foglalkoztató vállalatok különböző intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy alkalmazkodjanak az idősödő munkaerőhöz; oktatási és egészségügyi, illetve az adaptálásukat elősegítő, támogató programokba fektetnek be. Mindazonáltal növelni kell azoknak a kis- és közepes cégeknek a tudatosságát, amelyeknél kisebb az idősebb munkavállalók aránya, illetve amelyek egyáltalán nem alkalmaznak ilyeneket. Túl kevés, bizonyos országokban pedig nem is áll rendelkezésre pénzügyi támogatás a – különösen a kis- és közepes – vállalatok számára, hogy alkalmazkodni tudjanak idősödő munkavállalóikhoz.

A társaságok az idősebb munkavállalókat azon kvalitásaikért szeretik, melyek

ket hosszú évek tapasztalatai által gyűjtötték össze; ilyen a céghez való hűség, szakmai tudás, felelősség, megbízhatóság, illetve munkatapasztalat. A fiatalabb munkavállalók erőssége a mobilitás, rugalmasság, nyelvtudás, valamint az új technológiai ismeretekkel való rendelkezés. Új munkaerő felvételénél viszont igen alacsony a vállalatok hajlandósága arra, hogy 55 évesnél idősebb embert alkalmazzanak. Különösen igaz ez a kis- és közepes vállalatokra.

Amikor megkérdezzük a cégeket az idősebb munkaerő alkalmazását akadályozó tényezőkről, azok a hiányzó mobilitást és rugalmasságot és az új munkaformákra, mint a pl. a csapatmunkára való hajlandóság hiányát említik.

A megfelelő kvalifikáció és hozzáállás hiánya is gyakran szerepel az okok között, amikor a cégek inkább fiatalabb munkaerőt választanak. Azokban az országokban, mint Szlovénia vagy Ausztria, ahol magas szintű jogi védelem és privilégiumok illetik az idősebb munkaerőt, ez számít akadálnak az idősebb munkaerő alkalmazása előtt. Számos cég kizárólag bizonyos feltételek megléte esetén kész idősebb munkaerőt alkalmazni: kvalifikált vagy magasán kvalifikált pozícióknál különböző ösztönzők, úgymint adókedvezmény biztosítása, mellett volna hajlandó idősebb munkaerőt alkalmazni, illetve ha határozott idejű munkaszerződést köthetne az új munkaerővel.

LÉPÉSEK SZÜKSÉGESEK AZ IDŐSEBB MUNKAERŐ FOGLALKOZTATOTTSÁGÁNAK ELŐMOZDÍTÁSÁRA

A vállalatoknak az a legfontosabb, hogy rugalmasabb legyen a foglalkoztatás-nyugdíjazás kombináció. A rugalmas átmenet a munkaévek és a nyugdíj között, valamint a rugalmasabb nyugdíjrendszerek lehetővé tennék mind az idősebb munkaerőt, mind a vállalatok számára, hogy a legtöbbet hozzák ki az idősebb munkavállalók tudásából és tapasztalataiból. A legtöbb választ adó cég elismerte az idősebb munkavállalóknak a vállalati kultúrára gyakorolt pozitív hatását. A vállalatoknak több pénzügyi támogatásra van szükségük az idősebb munkavállalók képzésére és oktatására. Azok a társaságok, melyek alacsonyan

képzett munkaerőt alkalmaznak kevésbé előnyös feltételek mellett, különösen hasznát látnák ezen támogatásoknak.

Ez idáig igen kevés állami támogatás állt rendelkezésre a vállalatoknak arra, hogy intézkedéseket tegyenek idősebb munkavállalók megtartására egészségügyi programok bevezetésével, a munkahelyek „idősbarát” átalakításával és hasonlókkal. Különösen a kis- és közepes vállalatok nem engedhetik meg maguknak, hogy költséges lépéseket tegyenek „idősbarát” munkahelyek kialakítására. Mindezt kifejezetten támogatjuk olyan ösztönző programok elindítását, melyek hozzásegítenek a munkáltatókat „idősbarát” intézkedések bevezetéséhez. Ezáltal nagyobb és ésszerűbb lenne az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci részvétele.

Vonzóbbá kell tenni a vállalatok számára az idősebb munkavállalók alkalmazását! A munkaadói szövetségek határozottan támogatják ösztönzők, adókedvezmények és hasonlók bevezetését, illetve növelését azon vállalatok számára, akik idősebb munkaerőt alkalmaznak. Tény, hogy nincs sok ilyen ösztönző program, és ha vannak is, akkor azok elérhetősége gyakran az Európai Szociális Alapból vagy egyéb pénzügyi forrásból érkező pénzeztől függ. Hiányzik az átláthatóság és a folytonosság ezekben a támogató programokban. Így számos vállalat még nem is kutatta fel az idősebb munkavállalók alkalmazását támogató szubvenciókat és egyéb anyagi ösztönzőket. Mindez ismét kiemelten érvényes a kis- és közepes vállalatokra.

Ezért szükséges, hogy a társaságok rendszereségen alapuló és átláthatóbb támogatásokat kapjanak, mint eddig. Igen lényeges, hogy az illetékes intézmények jobban kommunikálják a rendelkezésre álló programokat. A munkaadói szövetségek azt ajánlják, hogy a kis- és közepes vállalatok számára indítsanak speciális támogatási programokat, hiszen ők még kevésbé vannak felkészülve idősebb munkavállalók alkalmazására, illetve arra, hogy adaptációs intézkedésekbe invesztáljanak.

TELJES MÉRTÉKBEN ELENEDHETETLEN, HOGY NÖVELJÜK ORSZÁGAINKBAN A FOGLALKOZTATOTTSÁG IDŐTARTAMÁT!

A múltban az emberek már 55 évesen vagy még korábban is részt vehettek korai nyugdíjprogramokban, melyeket az államok azért vezettek be, hogy meg tudjanak birkózni az átszervezéssel és a munkanélküliséggel az átmeneti időkben. Mindannak ellenére, hogy a korai nyugdíjprogramokat többnyire eltörölték, az emberek gondolkodása és a társadalmi felfogás nem változott meg olyan gyorsan és kielégítően. Mindazonáltal még mindig számos intézkedés van életben, melyek a hivatalos nyugdíjkorhatár előtti nyugdíjazást ösztönzik.

A munkaadói szövetségek határozottan ellenzik ezeket a korai nyugdíjprogramokat, mert ezek nemcsak a demográfiai változás és a nyugdíjrendszerek fenntarthatósága tekintetében hibásak, hanem azért is, mert rossz benyomást keltenek az idősebb emberekben munkájuk értékéről és szükségéről. A vállalatok teljes mértékben elengedhetetlennek tartják, hogy megváltozzon az idősebb emberek gondolkodásmódja és hozzáállása. Nyitottabbnak kell lenniük az új munkaformák, az új ötletek és az innováció iránt; rugalmasabbnak és mobilabbnak kell lenniük ahhoz, hogy a vállalatok alkalmazzák őket. Viszont ez nem csak a munkára vonatkozik. Az idősödéssel kapcsolatos gondolkodás megváltoztatása egy olyan folyamat, melyhez a társadalomnak eszkézként kell hozzájárulnia. A mai globalizált világban az egyén felelőssége, hogy fenntartsa foglalkoztatóságát azáltal, hogy képzéseken és oktatásban vesz részt.

Ausztria, de különösen Szlovénia az idősebb munkavállalók előnyorientált szemléletét erősíti azzal, hogy különféle jogszabályi előnyöket kínál nekik, úgymint magasabb fizetés, kiterjesztett védelem elbocsátás ellen stb. Megállapításaink azt mutatják, az idősebb munkavállalókkal szembeni pozitív megkülönböztetés ezekben az országokban meglehetősen ellentétes hozzáállást eredményez általában a munkaadóknál a munkaerő-felvételnél. A munkaadói szövetségek ezért a fiatalabb és idősebb munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmódot támogatják. A privilégiumoknak következetesen módosulniuk kell, ahol csak hátráltatják az idősebb munkavállalók alkalmazását.

EL KELL HALASZTANI A MUNKAERŐPIACRÓL VALÓ KILÉPÉST

Ahogy azt a tagállamok a lisszaboni stratégiában is célul tűzték ki, 65 év az a korhatár, amikor az embereknek be kell fejezni a munkát és ki kell lépniük a munkaerőpiacról. Országaink közül senki sincs közel ehhez a célhoz, melyet a következő két évben kellene elérnünk. Az átlagos kilépési korhatár hat kelet-közép-európai országunkban 60 év. Az az életkor, amikor az emberek valóban nyugdíjba mennek, 59 év. Az átlagos különbség a hivatalos nyugdíjkorhatár – mely országaink legtöbbjében jóval 60 év fölött van – és az aktuális nyugdíjba vonulási korhatár között így 1–6 év közötti országainkban. A munkaadói szövetségek vitathatatlanul szükségesnek tartják az aktuális nyugdíjba vonulási korhatár növelését

annak érdekében, hogy csökkenjen a különbség a hivatalos és a tényleges nyugdíjkorhatár között. Határozottan támogatják vállalati ösztönzők bevezetését (úgy mint adókedvezmények, mentesítést a szociális járulékok fizetése alól stb.) annak érdekében, hogy az idősebb munkavállalók munkában maradhassanak, miután elérték az első nyugdíjba vonulási lehetőséget. Valamennyi kelet-közép-európai országban a hivatalos nyugdíjba vonulási korhatár a barcelonai célok között meghatározott 65 év alatt van.

KÖVETKEZTETÉSEK

A 60 év feletti munkában maradás nem szabad, hogy továbbra is a kivételt jelentse országainkban, hanem éppen fordítva, ennek kell a szabálynak lenni. Ugyanakkor nem szabad, hogy akadály

legyen sem a vállalat, sem a dolgozó számára, hanem úgy kell tekinteni, mint lehetőséget, mindkét oldal számára. A munkaadóknak több lépést és intézkedést kell tenni ahhoz, hogy megfeleljenek az idősebb munkavállalók igényeinek, mivel ők egyre növekvő részét fogják alkotni országaink munkaerőpiacának.

A korai nyugdíjösztönzőket meg kell teljes mértékben szüntetni, és több pénzügyi vonzerőt kell kínálni az adó- és társadalombiztosítási rendszerek által a munkaszerződés mindkét résztvevőjének. A vállalatoknak több támogatásra van szükségük ahhoz, hogy megbirkózzanak az időskorral kapcsolatos munkahelyi problémákkal, illetve hogy továbbképzést, oktatást tudjanak biztosítani idősebb munkavállalóinak. Az idősödéssel való szembenézésnek a társadalom egészének a fókuszában kell állnia, nem csak a munkaadóknak.

Magyar foglalkoztatásbővítési stratégia

Simon Gábor, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium államtitkára magas rangú delegáció élén vett részt június 11–13. között a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) éves közgyűlésén Genfben. A delegáció tagjait a magyar munkaadói, munkavállalói szervezetek képviselői mellett parlamenti bizottsági elnökök és elnökhelyettesek alkották, akik külön tárgyalásokat is folytattak az ILO munkatársaival.

■ Simon Gábor a szerdai közgyűlésen hozzászólásában üdvözölte az ILO erőfeszítéseit, amelyet a tisztességes munka érdekében tesz, egyúttal kiemelte, Magyarország számára is prioritás a tisztességes munka biztosítása, a feketemunka visszaszorítása. Hangsúlyozta, Magyarország egyik fő célkitűzése a foglalkoztatás bővítése. A 2008–2010 közötti időszakra vonatkozó szakmai stratégia középpontjában öt elem áll: az álláskeresés, munkavállalás ösztönzése integrált foglalkoztatási-szo-

ciális rendszerrel; a komplex rehabilitáció új rendszere a megváltozott munkaképességű emberek számára munkaerő-piaci reintegrációjuk ösztönzésével; a munkaerő-kereslet elősegítése célzott járulékedvezményekkel a hátrányos helyzetű térségekben, csoportokban; a be nem jelentett munkavégzés kifizérítése ösztönzőkkel és szankciókkal; valamint a nemi megkülönböztetés csökkentése, így a nők hátrányára megmutató átlagosan 11 százalékos bérkülönbség mérséklése.

Kifejtette, Magyarország olyan társadalmat kíván építeni, amely a munkán és a családok szociális biztonságán alapul, ahol a rászorulóknak lehetőséget kapnak a felzárkózásra. Magyarország a kitűzött célokat hatékony társadalmi párbeszéd során kívánja elérni a szociális partnerekkel összhangban. Az államtitkár megerősítette, Magyarország elkötelezett az ILO budapesti szubregionális irodájának fejlesztésében – ezt jelzi az is, hogy a kormány az épület felújítását hamarosan befejezi, így korszerűbb munkakörülmények között dolgozhatnak a munkatársak.

Simon Gábor kétoldalú tárgyalásai során találkozott Kari Tapiolával, az ILO végrehajtó igazgatójával, Juan Somaviával, az ILO főigazgatójával, valamint Petra Ulshoferrel, az ILO európai és közép-ázsiai régiós igazgatójával. A megbeszéléseken elhangzott: az ILO számít Budapestre az európai régió együttműködésének megerősítése terén, amelyben Magyarország kész vezető szerepet vállalni. 2009 februárjában tartják Lisszabonban a következő regionális konferenciát, ahol a 2005-ös budapesti kongresszus kedvező tapasztalatait is fel kívánják használni. Jövőre lesz az ILO létrehozásának 90. évfordulója, amelyre Magyarország is saját rendezvénnyel készül majd. Szó esett még a foglalkoztatáspolitikai általános kérdéseiről, Magyarország álláspontja szerint elsőrendű fontosságú a foglalkoztatás bővítése és annak összekapcsolása a versenyképesség fejlesztésével, valamint a szociális védelem erősítésével. E témákat az ILO is kiemelt figyelemmel kezeli, a tapasztalatokat kölcsönösen meg kívánják osztani.

Az MGYOSZ újabb regionális szervezete

A Baranya Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége 2005. október 25-én alakult, a magyar gazdaságnak a tagszervezetek által létrehozott, elsősorban Baranya megyére és a Dél-Dunántúl régióra kiterjedő gazdasági, munkaadói érdek-képviselői szövetség. Küldetése a tagok érdekei által meghatározott gazdasági, szakmai, munkaadói érdek-képviselői, érdekvédelmi, -közvetítő és -egyeztető tevékenység ellátása, a hazai gazdaság, valamint a nemzetközi, határon átnyúló gazdasági kapcsolatok fejlesztése. A regionalizmus fontosságát szem előtt tartva a Baranya Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége 2007 őszén átalakult Munkaadók és Gyáriparosok Dél-dunántúli Regionális Szövetségévé (MGYDDRSZ). Az MGYDDRSZ a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) tagszervezeteként működik. A regionális szövetséget dr. Varga Jenő elnök mutatta be.

– Melyek a szövetség legfontosabb tevékenységei?

– A Munkaadók és Gyáriparosok Dél-dunántúli Regionális Szövetsége legfontosabb

teendői közé sorolnám a dél-dunántúli régióra kiterjedő gazdasági érdek-képviselői, érdekvédelmi, érdekközvetítő és érdekegyeztető feladatokat, a munkaadói érdekképviselőt, a nemzetközi kapcsolatok kiépítését, ápolását, a public relations és sajtótevékenységet, valamint a különböző, a tagságunk felé nyújtott szolgáltatásokat. A MGYDDRSZ szolgáltatásainak célcsoportjába a dél-dunántúli régióban működő kis-, közép- és nagyvállalkozások tartoznak.

– Mi jellemzi a regionális szövetséget?

– Az alapszabályunk pontosan fogalmaz: „Az MGYDDRSZ önkéntességen alapuló szervezet, melynek tagjai önkéntesen vállalják az alapszabályban és az etikai kódexben rögzített szabályrendszert, a szövetség képviselőjében eljárók pedig betartják a lobbizás etikai normáit. A tagok tiszteletben tartják azt az alapszabályban megfogalmazott célt, hogy az MGYDDRSZ működése során független a politikai pártoktól, mozgalmaktól, de azokkal együttműködésre törekszik. A MGYDDRSZ érdek-képviselői, -védelmi, -közvetítő és -egyeztető feladatokat lát el, melynek keretében többek között részt vesz

a jogszabályalkotás, gazdasági szabályozás tervezeteinek véleményezésében, közreműködik a gazdaságpolitikai koncepciók, elgondolások kialakításában, mely feladatai során kiemelt figyelmet szán a mikro-, kis- és középvállalkozások érdekeinek megjelenítésére. Mivel az MGYDDRSZ tagsági körét a dél-dunántúli régió legnagyobb, legjelentősebb, legnagyobb befolyású vállalatai alkotják, így igen jelentős lobbierőt

természetesen nem korlátozódik a tagságot jelentő nagyvállalati körre, hanem a nagyvállalatok beszállítóit és egyéb kkv-kat is érinti. A régióban működő vállalkozások munkáját tanácsadással, oktatási-képzési-továbbképzési programok szervezésével igyekszik segíteni, hozzájárulva ezzel a térség gazdasági fejlődéséhez. Az MGYDDRSZ-hez vállalkozásindítással és -működtetéssel kapcsolatban tanácsadásért fordulhatnak

a mikro-, kis- és középvállalkozások is. Tanácsadói, szolgáltatói tevékenységét az MGYDDRSZ a vállalkozások igényei szerint alakítja, a tagoktól, illetve a térségi kkv-któl érkezett igények, megkeresések alapján. Ennek keretében a dél-dunántúli régió vállalkozásai számára az európai uniós támogatási források lehívásához nyújt pályázati tanácsadást, segít a projektgenerálásban, valamint elére áll a régió K+F és innovációs kapacitásai fejlesztésének, szorosan együttműködve ebben a Pécsi Tudományegyetemmel.

– Milyen tervek megvalósításán dolgoznak?

– Jelenleg futó projektjeink: a GKM KKC-2007-V pályázati konstrukció keretében a „Pályázatírás és üzleti tervezés” képzés a Drávaszögben című pályázat megvalósítása (támogatás: 5 136 000 Ft, saját erő: 3 424 000 Ft); az FKA-KT-63/2007 támogatási szerződés keretében az iskolarendszerű szakképzési koordinációban való részvétel (támogatás: 4 950 000 Ft). Tevékenységünket szeretnénk az egész régióra hatékonyan kiterjeszteni és új projektek megvalósításával erősíteni határon túlnyúló, euroregionális kapcsolatainkat is.

képvisel, valamint naprakész gazdasági információkkal rendelkezik, melyekből származó előnyöket a térség mikro-, kis- és középvállalkozásai is élvezik.

– Mit emelne ki kapcsolatrendszerükből?

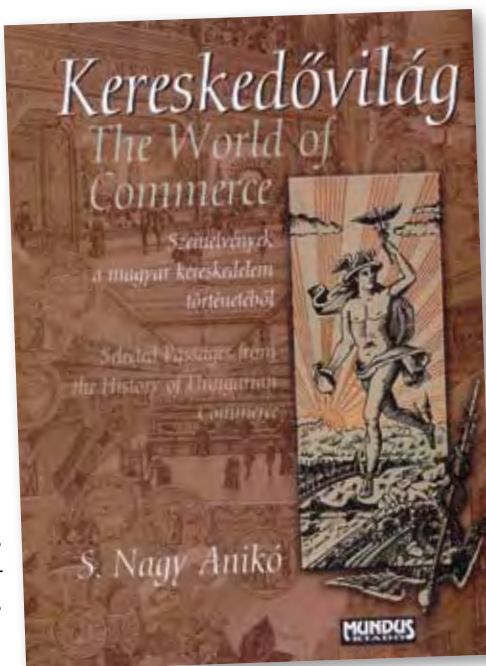
– A határon átnyúló gazdasági kapcsolatok kialakulásának elősegítésében, ilyen jellegű együttműködések létrejöttének kezdeményezésében az MGYDDRSZ jelentős szerepet vállal. A határon átnyúló gazdasági kapcsolatok szervezése

S. Nagy Anikó: Kereskedővilág

Szemelvények a magyar kereskedelem történetéből

■ Pár évtizede errefelé azt igyekeztek a tudatunkba vésni, hogy a kereskedelem nem állít elő értéket. Ez persze akkor sem volt igaz, a mai, posztindusztriális kor pedig a korábbiakhoz képest is igen erősen felértékelte a kereskedelem gazdasági jelentőségét. Tapasztaljuk, hogy ma már egy tartós fogyasztási cikk kiválasztásánál nem is a márka számít igazán, hanem mindennekével az, hogy milyen terméktámogatást biztosítanak hozzá. Például az ember a kényes és drága készüléke elromlásakor megtapasztalja, hogy a P...ic-ügyfélszolgálat méltányossági megfontolásból akkor is segít, midőn lenne elegendő jogalapja, hogy lerázza – az ember tehát a további vásárlásainál is ezt a márkát keresi, és ajánlja a barátainak is. Jóságos volt a P...ic? Nem, hanem jó kereskedőként viselkedett, s egyben jelentősen meg is növelte terméke használati értékét, amit az ember a továbbiakban hajlandó a vételárban is elismerni. Mondják, néhány özönvízzel ezelőtt általában így viselkedtek a jó kereskedők.

A kereskedelem világa az adott kor hétköznapi életének egyik igen jó tükré. Napjainkban is magán viseli a korszellem lenyomatát, beleértve a mai szélsőséges eltéréseket is, például egy kedves kis üzlet és egy hipermarket karkai világa között. Ebből a szép és nagyon érdekes könyvből ráérezhetünk, milyen volt ez a világ a korábbi időkben, amikor az áruk eladása még nem vált – legalábbis túlnyomórészt – ennyire erőltetetten nagyüzemi, elszemélytelenedett tevékenységgé, amikor a kereskedők még hittek abban – tisztelet és megbecsülés annak, aki ma is hiszi –, hogy stabil, gyümölcsöző üzletmenetet a visszatérő vásárlókra lehet alapozni, azokat pedig a kulturált bánásmód és a megelégedettség hozza vissza. A képben, amelyet ez a szép és nagyon érdekes könyv elénk tár, a hangsúly legalább annyira a világon, azaz a hajdani itteni élet megjelenítésén, mint a kereskedelmen van. Ez egyáltalán nincs ellentétben azzal, hogy a kötet kitűnő összeállítás a korábbi magyar gazdasági élet eme meghatározó jelentőségű szegmensének bemutatásában. Ügyes

és hatásos tárgyalási módja, hogy válogatott közelképeket ad a hajdani hazai kereskedelem világának jelentős és/vagy jellemző szereplőiről, s a kép kiteljesítése érdekében néhány átfogóbb esszét. Éppen ez teszi fontos és a szemléltető életközelségével különleges gazdaságtörténeti olvasmánnyá. Makrogazdasági áttekintést ne keressünk benne, amint statisztikai adatokat sem. Azok – lényegében a részletképig nem hatoló felülnézetben – kitűnően megmutathatják egy ágazat, terület gazdaságtörténetének, működésének, folyamatainak, változásainak és fejlődésének fő vonásait, nem adhatják meg azonban annak megjelenítését, hogyan működött, milyen volt az akkori emberek számára életközelségben, a napi gyakorlatban a honi kereskedővilág. Ezt érzékelteti kitűnően ez a kötet a maga harminchét kis esszéjével, a gazdag és dokumentumértékű képanyagával, és a korabeli dokumentumokból vett igen sok, jellemző idézettel. Ezek ugyan nem tárhatják elénk a valaha volt kereskedővilág teljes panorámáját, viszont összességükben nagyon is jól segítenek ráérezni, milyennek láthatta a kor embere.

A hajdani kereskedővilág bemutatásával ez a kötet sokkal több is, mint pusztán gazdaságtörténet: igazi kultúrtörténeti szemelvénygyűjteményként is kiválóan

Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, 2007

megállja a helyét, s élvezetes olvasmányt kínál. Ízelítőül íme néhány kiragadott fejezetcím: • Kereskedelem a középkori Magyarországon • Országos vásárok Pesten – „1694 március 12-én írta alá I. Lipót német-római császár, Magyarország királya azt a kiváltságlevelet, amely Pest szabad királyi városnak megengedi, hogy évente négy országos vásárt tartson. Amikor a városi tanács kérésére a szabadalomlevelet, már a vásári helypénzt is megállapította...” • A cégérek világa (mert a józan ész és a szakszerű marketing egybehangozón tanúsítják, hogy a jó bornak – és a jó cégnek – is kell a cégér!) • A kirakat az üzlet szeme (s valaha a jobb utcák díszei voltak) • Egy pápai fűszeres üzenete • Öt nemzedék a vaskereskedelem szolgálatában • A Monarchia legnagyobb borkereskedője – „Aki jó bort akar inni vasúton, vendéglőben Magyarországon, csak azt mondja »Chateau Palugyay«. Aztán ha átvitorlázik New Yorkba, ha lekerül Buenos Ayressbe [sic!], a Chateau Palugyayra mindenütt rátalál” (Jókai Mór, 1979) • „Amíg nő lesz a világon” • Párisi Nagy Áruház • Magyar Divatcsarnok • Szövetkezés: erő – A „Hangyától” a Skálán át a Coopig • Reklámtörténet dióhéjban • Védjegy-történelem • Az árukereskedelem iskolája – „Szükséges, hogy minden kereskedő a szakmájának megfelelő képzettséget mutasson ki. Kellő szakképzettség nélkül ne szabadjon senkinek üzletet nyitnia.” A Pesti Polgári Kereskedők Testületének javaslata az 1791. évi országgyűlés kereskedelmi bizottságának (az igazság örök, és örökké beteljesületlen!) • Magyarország első kereskedelmi minisztere • Védegyelet • Tulipános iparpártolás – 1903-ban alakult meg a Magyar Védő Egyesület, amelynek célját a hazai ipar megvédésében jelölték meg a külföldi ipar elnyomó versenyével szemben. Hazainak tekintették azokat az árukat is, amelyek nyersanyagát Magyarországon, magyar munkások magyar eszközökkel dolgozták fel. (Boldog békeidők!) Érdemes elolvasni. Hiszen miféleképpen a menetrend is nagyrészt arra szolgál, hogy mindig tudjuk, mennyit késik a vonat.

Dr. Osman Péter